



Kvetoucí prosty vřesovce pleťového na Křížkách, v pozadí oplocení proti přemnožené lesní zvěři.  
Foto Přemysl Tájek

## Vřesovec pleťový na Křížkách aneb o obnově vřesovišť a potížích s přemnoženou lesní zvěří

*Přemysl Tájek*

Dobrym příkladem toho, jak je péče o cená přírodní stanoviště komplexní disciplínou, je novodobá historie péče o vřesoviště v národní přírodní památce Křížky. Nevelké území o rozloze 4,5 ha je nejznámější hadcovou lokalitou ve Slavkovském lese s množstvím velmi vzácných druhů rostlin a lišejníků. Koberce rozkvetlého vřesovce pleťového vykvétající ještě před roztáním posledního sněhu bývaly nejen chloubou zdejších ochranářů, ale i jakousi symbolickou oslavou jara a oblíbeným cílem prvních jarních výletů pro návštěvníky z širokého okolí.

Přibližně po roce 2000 se ale červenorůžová záplava květů začala z Křížků postupně vytrácet a poslední ojedinelé trsy kvetoucích vřesovců bylo možné spatřit pouze na obtížně přístupných skalních hranách. Příčiny degradace vřesoviště nebyly zpočátku zcela zřejmé. V podezření bylo nejprve špatné načasování letní pastvy ovcí, kterou zde Správa CHKO

zajišťuje od konce devadesátých let. Při sledování vývoje vegetace v pokusných trvalých plochách bylo však zjištěno, že zcela klíčový negativní vliv na vřesoviště má zimní pastva extrémně přemnožené lesní zvěře, zejména nepůvodního jelena siky. Zvěř se tu soustřeďovala především koncem zimy, kdy na zdejších jižně ukloněných svazích dříve odtává sníh, a okusovala rašící vřesovce a další keřičky.

Proto byly Křížky z popudu Správy CHKO v roce 2017 po celém obvodu oploceny. Hned na jaře následujícího roku se vřesoviště jako mávnutím kouzelného proutku opět začervenal květy vřesovce a ožilo bzučením čmeláků. Oplocení je dodnes funkční, přístup lidem na lokalitu umožňuje speciální zalomený průchod pletivem. Letní pastva ovcí i nadále úspěšně potlačuje nežádoucí konkurenčně silné druhy trav, čemuž napomáhá také doplňková mozaiková ruční seč a občasné vyřezávání náletových dřevin. ■